

AGENTSCHAP UITBETALING GROEIPAKKET

Beslissing Geschillencommissie nr. 2023/060 van 26 mei 2023

INLEIDENDE SAMENVATTING

Schooltoeslag – Pedagogische voorwaarden – Uitschrijving in mei door gebrek aan stageplaats – Vraag om recuperatie van de gemaakte schoolkosten

Voor de kinderen van verzoekster werden de selectieve participatietoelagen voor het schooljaar 2021 – 2022 door verwerende partij teruggevorderd omdat de kinderen op respectievelijk 13 en 31 mei 2022 werden uitgeschreven uit het secundair onderwijs zonder dat hierop binnen de 21 dagen een nieuwe inschrijving volgde. Bijgevolg behielden zij hun inschrijving niet tot de laatste dag van het betrokken schooljaar en werd dus niet voldaan aan de pedagogische voorwaarden om de selectieve participatietoelagen te kunnen behouden (art. 25, derde lid *juncto* art. 32 en 34, §,1° Groeipakketdecreet).

Verwerende partij ging op 15 februari 2023 over tot terugvordering van de selectieve participatietoelagen ten bedrage van 1.503,27 euro.

Verzoekster kan daar niet mee instemmen en tekende tegen hogergenoemde beslissing beroep aan bij de Geschillencommissie Groeipakket. Zij verwoordt haar grieven als volgt:

“(...)

Ik heb een brief ontvangen ik de studietoelage van en terug moet betalen. Ze zijn in mei gestopt met school.

Ik heb wel het nodige materiaal en studiereis van betaald en uiteraard nog dingen voor school maar vind niets meer van terug. Ik ben alleenstaand, en dit is voor mij ver van aangenaam ik het volledige bedrag moet terugbetalen.

Terwijl ik effectief hun studietoelage voor school heb gebruikt ik vind het wat onterecht, ik heb 300€ op mijn spaarrekening kan dit niet betalen dus zou dit bedrag al van zijn kinderbijslag moeten maandelijks ingehouden zijn, want afbetaling maandelijks lukt me moeilijk...

In bijlage heb ik attesten van betalingen materiaal en studiereis. Moest dit kunnen verrekend worden?”

Verzoekster voegde diverse stukken toe bij dit verzoekschrift ter staving van de aankopen die zij diende te doen voor de school (o.a. beroepsmateriaal en -uitrusting), evenals een attest van de school zelf voor de studiereis.

Ter zitting legt de verzoekster uit dat zij de schooltoeslag besteed heeft aan de schooluitgaven voor haar kinderen waarvan zij stukken voorlegt. Haar dochter wou het schooljaar wel afmaken maar omdat er niet tijdig een nieuwe stageplaats kon gevonden worden, heeft de school haar vóór het einde van het schooljaar uitgeschreven. Intussen zijn de beide kinderen aan het werk. Ze wijst erop dat zij als alleenstaande ouder in een moeilijke financiële situatie verkeert terwijl zij wel zeer veel werkuren presteert om voor haar kinderen financieel te kunnen instaan.

De Geschillencommissie wijst erop dat de schooltoeslag juridisch vrij sterk verschilt van het basisbedrag gezinsbijslagen.

Immers, het basisbedrag wordt op maandelijkse basis betaald naargelang al dan niet voor die maand voldaan is aan de toekenningsvoorwaarden.

De schooltoeslag kan boven op het basisbedrag worden betaald als een selectieve financiële tussenkomst mits voldaan is aan specifieke en gerichte voorwaarden die de participatie aan het onderwijs financieel willen stimuleren. Het gaat om een eenmalig bedrag dat bij het begin van het schooljaar voorlopig wordt toegekend maar dat enkel als definitief verworven kan beschouwd worden als voldaan is aan bepaalde voorwaarden die zich nog moeten voltrekken: meer bepaald moet het kind dat ingeschreven is, nog steeds ingeschreven zijn op 30 juni van het schooljaar en dient het gedurende het schooljaar voldoende aanwezig te zijn geweest.

In de regelgeving werd niet voorzien dat de schooltoeslag proportioneel zou kunnen toegekend worden naargelang het aantal maanden van het schooljaar dat de leerling de pedagogische voorwaarden vervulde. Wanneer iemand aan het einde van het schooljaar niet meer aan alle gestelde voorwaarden voldoet, dan verliest die het volledige bedrag dat werd toegekend bij het begin van het schooljaar. De voormelde ratio legis om de jongeren op de schoolbanken te houden met de schooltoeslag als financiële incentive, komt tot uitdrukking in strikt bepaalde ijkpunten, namelijk een inschrijving in het begin van het schooljaar, voldoende aanwezigheid, en nog steeds ingeschreven zijn op 30 juni van het schooljaar.

De Geschillencommissie besluit dat de verwerende partij een correcte beslissing heeft genomen door de schooltoeslag terug te vorderen aangezien de kinderen op 30 juni 2022 niet meer ingeschreven waren in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling en dus niet voldeden aan de voormelde pedagogische voorwaarden.

Verzoekster geeft aan dat ze alleenstaand is en dat ze het onterecht vindt dat ze het volledige bedrag moet terugbetalen, terwijl ze effectief de schooltoeslagen aangewend heeft om de schoolkosten voor haar kinderen te voldoen en waarbij zij hiervan ook bewijzen voorlegt. Zij geeft aan dat haar spaartegoeden onvoldoende zijn om de schooltoeslagen voor beide kinderen te kunnen terugbetalen.

De Geschillencommissie meent dat het verzoek van de verzoekster kan gekwalificeerd worden als een aanvraag om af te zien van terugvordering waarvan het onderzoek verder toebehoort aan de verwerende partij.

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk doch ongegrond is in die zin dat er geen recht is op een selectieve participatietoeslag voor de kinderen voor het schooljaar 2021-2022 aangezien er op het wettelijk vastgelegd controlemoment, nl. het ijkpunt van 30 juni 2022, geen inschrijving in een school was voor beide kinderen.

////////////////////////////////////

Opgroeien

Geschillencommissie Groeipakket

Hallepoortlaan 27

1060 BRUSSEL

opgroeien.be

groeipakket.be/geschillencommissie

OPGROEIEN REGIE GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET

BESLISSING

NR. 2023/060

26 mei 2023

REPERTORIUMNR. GC/23/A0126

INZAKE :, wonende

- Verzoekster -

TEGEN :

.....;

- Verwerende partij -

1. Over het procedureverloop:

Gelet op het verzoekschrift dat door verzoekster werd ingediend per e-mail d.d. 22 maart 2023 bij de Geschillencommissie, gericht tegen de beslissing van verwerende partij d.d. 15 februari 2023;

Gelet op de beslissing van de Geschillencommissie d.d. 30 maart 2023 waarbij aan verzoekster de ontvankelijkheid van het verzoek werd meegedeeld;

Gelet op het feit dat beide partijen behoorlijk in kennis werden gesteld dat zij hun belangen op de zitting van 26 mei 2023 kunnen komen verdedigen of zich daarbij door een raadsman of een gemachtigde kunnen laten vertegenwoordigen;

Gelet op het feit dat verzoekster in persoon aanwezig was op de zitting van 26 mei 2023 en werd gehoord;

Gelet op het feit dat verwerende partij niet op de zitting van 26 mei 2023 is verschenen of zich heeft laten vertegenwoordigen;

Er werden geen leden van de Geschillencommissie gewraakt.

2. Over de feiten van de zaak:

Voor de kinderen (°.....) en (°.....) van verzoekster werden de selectieve participatietoelagen voor het schooljaar 2021 – 2022 door verwerende partij teruggevorderd omdat de kinderen en op respectievelijk 13 en 31 mei 2022 werden uitgeschreven uit het secundair onderwijs zonder dat hierop binnen de 21 dagen een nieuwe inschrijving volgde. Bijgevolg behielden zij hun inschrijving ook niet tot de laatste dag van het betrokken schooljaar en werd dus niet voldaan aan de voorwaarden om de selectieve participatietoelagen te kunnen behouden (art. 25, derde lid *juncto* art. 32 en 34, §,1° Groeipakketdecreet).

Verwerende partij ging op 15 februari 2023 over tot terugvordering van de selectieve participatietoelagen voor de kinderen en ten bedrage van 1.503,27 euro.

Verzoekster kan daar niet mee instemmen en tekende tegen hogergenoemde beslissing beroep aan bij de Geschillencommissie Groeipakket.

3. Standpunt van verzoekster:

In haar e-mail d.d. 22 maart 2023 aan het secretariaat van de Geschillencommissie verwoordt verzoekster haar grieven als volgt:

“(…)

Ik heb een brief ontvangen ik de studietoelage van en terug moet betalen. Ze zijn in mei gestopt met school.

Ik heb wel het nodige materiaal en studiereis van betaald en uiteraard nog dingen voor school maar vind niets meer van terug. Ik ben alleenstaand, en dit is voor mij ver van aangenaam ik het volledige bedrag moet terugbetalen.

Terwijl ik effectief hun studietoelage voor school heb gebruikt ik vind het wat onterecht, ik heb 300€ op mijn spaarrekening kan dit niet betalen dus zou dit bedrag al van zijn kinderbijslag moeten maandelijks ingehouden zijn, want afbetaling maandelijks lukt me moeilijk...

In bijlage heb ik attesten van betalingen materiaal en studiereis. Moest dit kunnen verrekend worden?

(..).”

Verzoekster voegde diverse stukken toe bij dit verzoekschrift ter staving van de aankopen die zij diende te doen voor de school (o.a. beroepsmateriaal en -uitrusting), evenals een attest van de school zelf voor de studiereis.

Ter zitting legt de verzoekster uit dat zij de schooltoeslag besteed heeft aan de schooluitgaven voor haar kinderen waarvan zij stukken voorlegt. Haar dochter wou het schooljaar wel afmaken maar omdat er niet tijdig een nieuwe stageplaats kon gevonden worden, heeft de school haar vóór het einde van het schooljaar uitgeschreven. Intussen zijn de beide kinderen aan het werk. Ze wijst erop dat zij als alleenstaande ouder in een moeilijke financiële situatie verkeert terwijl zij wel zeer veel werkuren presteert om voor haar kinderen financieel te kunnen instaan.

4. Standpunt van verwerende partij:

- **Brief d.d. 15.02.2023 van verwerende partij aan verzoekster met betrekking tot de terugvordering van de selectieve participatietoeslag:**

"(...)

We hebben jouw recht op het Groeipakket opnieuw onderzocht over de periode van 09/2021 tot 09/2021. We hebben vastgesteld dat je een bedrag van 1.503,27 euro kreeg waar je geen recht op had.

Een leerling die niet ingeschreven was in een onderwijsinstelling op 30 juni van het schooljaar waarvoor de schooltoeslag werd betaald, heeft geen recht op de schooltoeslag, tenzij de leerling in het secundair onderwijs in de loop van het schooljaar zijn kwalificatie behaalde (art. 25, derde lid Groeipakketdecreet). was uitgeschreven op 13/05/2022 en op 31/05/2022. Hierdoor is er geen recht op schooltoeslag voor schooljaar 2021/2022.

(...)

Concreet betekent dit dat wij een bedrag van 1.503,27 euro van je terugvorderen (art. 92/art. 103, §1 Decreet Groeipakket).

Wij houden 10% in op de volgende betalingen die je van ons ontvangt (Art. 103,§1 van het Decreet Groeipakket).

(...)"

- **E-mail met standpunt d.d. 03.04.2023 van verwerende partij aan het secretariaat van de Geschillencommissie Groeipakket:**

"(...) Voor en werd de selectieve participatietoeslag (SEPAR) voor het schooljaar 2021 – 2022 teruggevorderd omdat en op respectievelijk 13 en 31 mei 2021 werden uitgeschreven zonder dat hierop een nieuwe inschrijving binnen de 15 dagen volgde. Bijgevolg behielden zij hun inschrijving ook niet tot de laatste dag van het schooljaar (art. 25, derde lid juncto art. 32 en 34, §,1° Groeipakketdecreet van 2018) en werd dus ook niet voldaan aan de voorwaarden om de SEPAR te kunnen behouden.

Ik kan mevrouw enkel nog aanraden om een verzoek tot afzien van terugvordering te richten aan onze dienst Litigations maar de kans bestaat dat hoewel zij mogelijk voldoet aan het financiële criterium zij niet zal voldoen aan de voorwaarde van behartenswaardigheid."

5. Beoordeling in rechte:

5.1 Situering

De selectieve participatietoeslag, ook schooltoeslag genoemd, kan vanaf het schooljaar 2019-2020 toegekend worden op basis van het Groeipakketdecreet. Het betreft een overheveling van de schooltoelagen vanuit het departement Onderwijs.

Om recht te hebben op de schooltoeslag dient te zijn voldaan aan een aantal voorwaarden.

Aldus bepaalt artikel 24 Groeipakketdecreet:

“Een jaarlijkse selectieve participatietoeslag leerling, waarvan het bedrag is bepaald in hoofdstuk 4 van deze titel, wordt toegekend aan de leerling die aan al de volgende voorwaarden voldoet:

1° de leerling heeft de Belgische nationaliteit, of de leerling van wie het bewijs niet geleverd wordt dat hij de Belgische nationaliteit bezit, is toegelaten of gemachtigd om in het Rijk te verblijven of er zich te vestigen overeenkomstig de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

2° de pedagogische voorwaarden, vermeld in hoofdstuk 2 van deze titel;

3° de financiële voorwaarden, vermeld in hoofdstuk 3 van deze titel.

De Vlaamse Regering kan algemene vrijstellingen van het eerste lid, 1°, bepalen.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de selectieve participatietoelagen leerling.”

Artikel 25 Groeipakketdecreet¹ bepaalt voor de toekenning van de selectieve participatietoelagen voor het schooljaar 2021-2022:

“Om de toestand van het gezin waartoe de rechthebbende leerling behoort, te bepalen, wordt bij de toepassing van dit decreet rekening gehouden met de toestand op 31 augustus voorafgaand aan het schooljaar in kwestie.

Om de nationaliteit en de woonplaats van de rechthebbende leerling die niet gekwalificeerd is als een rechtgevend kind als vermeld in artikel 8, te bepalen, wordt bij de toepassing van dit decreet rekening gehouden met de toestand op 31 augustus voorafgaand aan het schooljaar in kwestie.

Om de pedagogische toestand te bepalen, wordt bij de toepassing van dit decreet rekening gehouden met de toestand op de laatste schooldag van juni van het schooljaar in kwestie.”

¹ Volledigheidshalve kan hier gemeld worden dat artikel 25 werd gewijzigd door het decreet van 10 juli 2020 tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, met inwerkingtreding op 1 augustus 2020 voor de toekenning van de selectieve participatietoelagen vanaf het schooljaar 2020-2021. Voordien luidde het artikel 25 als volgt: *“Om de toestand van het gezin waartoe de rechthebbende leerling behoort te bepalen, wordt bij de toepassing van dit decreet rekening gehouden met de toestand op 31 december van het schooljaar in kwestie.”*

Uit de memorie van toelichting blijkt dat men een eenvormige ijkdatum heeft willen bepalen, als volgt:

“Om de toestand van het gezin waartoe de rechthebbende leerling behoort te bepalen, wordt rekening gehouden met de toestand op 31 december² van het betrokken schooljaar. Door deze maatregel worden alle leerlingen binnen één schooljaar gelijk behandeld.

(...)

Wat betreft de pedagogische toestand wordt een foto genomen op de laatste schooldag van juni van het betrokken schooljaar, vermits de zomervakantie van de leerlingen in het basis- en het secundair onderwijs daarna start.”

Uit de memorie van toelichting blijkt ook de ratio legis van de selectieve participatietoeslag als extra financiële ondersteuning voor de schoolkosten voor gezinnen met een beperkt inkomen als volgt:

“Dit is een jaarlijkse financiële tegemoetkoming om een bijdrage te leveren aan de democratisering van het onderwijs, en die onder bepaalde voorwaarden wordt toegekend aan de leerling ter ondersteuning van zijn deelname aan het onderwijs, of aan de student, boven op de studietoelage ter ondersteuning van zijn deelname aan het hoger onderwijs.”

5.2. Pedagogische voorwaarden: relevante decretale bepalingen

Aangezien het verzoek van verzoekster is gericht tegen de terugvorderingsbeslissing betreffende de schooltoeslag die zij ontving voor haar kinderen, gelet op hun studies secundair onderwijs, worden hierna specifiek de pedagogische voorwaarden voor leerlingen in het secundair onderwijs geciteerd.

De pedagogische voorwaarden houden in dat de leerling moet ingeschreven zijn in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling en voldoende aanwezig moet zijn. Bij uitschrijving uit een school moet de leerling opnieuw ingeschreven worden binnen de 21 kalenderdagen.

- **Voor het secundair onderwijs zijn deze voorwaarden als volgt bepaald in het Groeipakketdecreet:**

De pedagogische voorwaarden waaraan voldaan dient te zijn in het secundair onderwijs zijn terug te vinden in de artikelen 32-36 van het Groeipakketdecreet.

Artikel 32 Groeipakketdecreet bepaalt:

“Een selectieve participatietoeslag secundair onderwijs kan worden toegekend aan een rechthebbende leerling als vermeld in artikel 24, die is ingeschreven in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling voor secundair onderwijs of aan een rechthebbende leerling die de leertijd zoals bedoeld in het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap volgt in een door de Vlaamse Regering erkend centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen.”

² Cf. vorige voetnoot (intussen is niet meer de ijkdatum 31 december maar wel 31 augustus van toepassing).

Artikel 34 Groeipakketdecreet bepaalt:

“§1. Aan een rechthebbende leerling als vermeld in artikel 24, wordt geen selectieve participatietoelage secundair onderwijs toegekend in een van de volgende gevallen:

1° in het schooljaar in kwestie is hij niet ingeschreven in een onderwijsinstelling of centrum als vermeld in artikel 32;

2° hij is ongewettigd afwezig geweest;

3° tijdens het schooljaar uiterlijk 21 kalenderdagen na de datum van uitschrijving uit een instelling voor secundair onderwijs of uit de leertijd in een centrum zoals bedoeld in artikel 32 is hij niet opnieuw ingeschreven in een instelling voor secundair onderwijs of in de leertijd in een centrum zoals bedoeld in artikel 32.

In afwijking van het eerste lid, 3°, behoudt de rechthebbende leerling in het secundair onderwijs die op 30 juni van het schooljaar in kwestie niet langer ingeschreven is in een instelling voor secundair onderwijs of een centrum zoals bedoeld in artikel 32, zijn toelage, op voorwaarde dat hij in de loop van dat schooljaar zijn kwalificatie behaalde.

§ 2. Een leerling wordt tijdens een schooljaar geacht niet voldoende aanwezig te zijn als de leerling gedurende het schooljaar in kwestie 30 al dan niet gespreide halve schooldagen ongewettigd afwezig is geweest tijdens de lessen in de erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling voor voltijds gewoon of buitengewoon secundair onderwijs, en/of het werkplekleren dat deel uitmaakt van de opleiding in de periode van 1 september tot en met 30 juni, en als hij gedurende het schooljaar dat voorafgaat aan het schooljaar in kwestie 30, al dan niet gespreide halve schooldagen ongewettigd afwezig is geweest tijdens de lessen in de erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling voor voltijds gewoon of buitengewoon secundair onderwijs of de erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling voor gewoon of buitengewoon basisonderwijs, en/of het werkplekleren dat deel uitmaakt van de opleiding in de periode van 1 september tot en met 30 juni.

§ 3. Een leerling in het secundair onderwijs en het deeltijds leerplichtonderwijs wordt geacht aanwezig te zijn wanneer deze tijdens de lessen of het werkplekleren daadwerkelijk aanwezig is of niet ongewettigd afwezig is.

Een leerling is ongewettigd afwezig wanneer deze problematisch afwezig is, zoals bedoeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 1997 betreffende de controle op de inschrijvingen van leerlingen in het secundair onderwijs of in het stelsel van leren en werken.

In afwijking van het tweede lid is een leerling die met een erkende leerovereenkomst of -verbintenis in het kader van de leertijd een opleiding volgt in een erkend en gesubsidieerd centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen, onwettig afwezig wanneer deze problematisch afwezig is als vermeld in de uitvoeringsreglementering aangenomen door de Vlaamse Regering in het kader van de leertijd krachtens artikelen 58 en 59 van het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap.

§ 4. In afwijking van paragraaf 2, bepaalt de Vlaamse Regering het aantal halve schooldagen dat een leerling in het voltijds secundair onderwijs maximaal per schooljaar ongewettigd afwezig mag zijn, wanneer de onderwijsinstelling in kwestie overeenkomstig artikel 8 van het besluit van de

Vlaamse Regering van 31 augustus 2001 houdende de organisatie van het schooljaar in het secundair onderwijs, over een afwijkende uurregeling beschikt.

Art. 35 Groeipakketdecreet bepaalt:

“Een selectieve participatietoelage secundair onderwijs wordt toegekend aan een rechthebbende leerling als vermeld in artikel 24, tot en met het schooljaar waarin de leerling tweeëntwintig jaar wordt.

In afwijking van het eerste lid kan voor leerlingen die ingeschreven zijn in het buitengewoon secundair onderwijs en in de opleiding Verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs, een selectieve participatietoelage worden toegekend zonder dat daarbij een leeftijdsbeperking geldt.”

- **De memorie van toelichting verstrekt de volgende toelichting bij de voormelde artikelen 32, 34 en 35 Groeipakketdecreet:**

Betreffende artikel 32 Groeipakketdecreet:

“Dit artikel bepaalt in welke secundaire scholen of welke centra leerlingen zich moeten inschrijven om een selectieve participatietoelage te krijgen. Er kan opnieuw verwezen worden naar de toelichting onder artikel 26.

(...)”

Betreffende artikel 34 Groeipakketdecreet:

“Net zoals het belangrijk is om leerlingen in het lager onderwijs van bij de start van het schooljaar op de schoolbanken te krijgen en te houden (cf. artikel 30), geldt dit des te meer voor leerlingen in het secundair onderwijs, met inbegrip van leerlingen in het stelsel leren en werken.

Ten eerste dient de leerling uiteraard ingeschreven te zijn (en te blijven voor het ganse schooljaar).

Ten tweede mag de leerling niet te vaak ongewettigd afwezig zijn geweest. Dit wordt vastgesteld aan de hand van artikel 16, §§ 1, 2° tot en met 3 Decreet Studiefinanciering.

Ten derde moet de leerling die is uitgeschreven uiterlijk vijftien kalenderdagen na de datum van uitschrijving in het secundair onderwijs opnieuw zijn ingeschreven in het secundair onderwijs of in de leertijd in een centrum zoals bedoeld in artikel 32. In afwijking hiervan behoudt de leerling in het secundair onderwijs die op 30 juni van het schooljaar in kwestie niet langer ingeschreven is zijn toelage, op voorwaarde dat de leerling in de loop van dat schooljaar zijn kwalificatie reeds behaald had.

Het sanctioneringsmechanisme van het lager onderwijs is bijgevolg ook van toepassing in het secundair onderwijs.

(...)”

De memorie van toelichting betreffende artikel 30 waarnaar in de voorgaande passages wordt verwezen, bepaalt als volgt:

“Het is belangrijk om kinderen meteen bij de start van het schooljaar op de schoolbanken te krijgen én hen daar te houden. De selectieve participatietoelage speelt hierin een rol van betekenis, net zoals voorheen de schooltoelage deed, door het recht op de selectieve participatietoelage te koppelen aan enerzijds de schoolinschrijving en anderzijds de voldoende aanwezigheid. De leerling dient telkens

*aan beide voorwaarden te voldoen.
(...)”.*

Betreffende artikel 35 Groeipakketdecreet:

“Zoals ook in de huidige reglementering van de schooltoelage in het Decreet Studiefinanciering is opgenomen, wordt in het ontwerp van decreet voorzien dat ook niet-leerplichtige leerlingen die een schooljaar moeten overdoen of hebben gedaan, in aanmerking komen voor een selectieve participatietoeslag. Het is in het licht van de doelstelling van de selectieve participatietoeslag immers wenselijk de toeslagen ook toe te kennen aan rechthebbende leerlingen zelfs zonder dat zij een studievoortgang maken, zij het dat dit beperkt wordt tot en met het schooljaar waarin de betrokkenen de leeftijd van 22 jaar bereiken.

Voor leerlingen die ingeschreven zijn in het buitengewoon secundair onderwijs geldt geen leeftijdsbeperking. De bepalingen inzake voldoende afwezigheid blijven op meerderjarige leerlingen evenzeer van toepassing.(...)”

5.3. Administratieve praktijk

- Elektronische gegevensuitwisseling

De elektronische gegevensuitwisseling tussen het departement Onderwijs en de uitbetalingsactoren die de uitbetalingsactoren toelaat het recht op de schooltoeslag automatisch te onderzoeken zonder een aanvraag van het gezin, is als volgt bepaald in het Groeipakketdecreet:

Artikel 36 Groeipakketdecreet:

“§1. Om het recht op en het bedrag van een selectieve participatietoeslag in het secundair onderwijs vast te stellen, meldt het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming aan Kind en Gezin:

1° welke leerlingen in welk structuuronderdeel zijn ingeschreven in een onderwijsinstelling of een centrum als vermeld in artikel 32;

2° de datum van inschrijving;

3° de datum van eventuele uitschrijving;

4° welke leerlingen ongewettigd afwezig zijn geweest als vermeld in artikel 34, § 2 tot en met § 4.

§2. Kind en Gezin meldt aan het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming het aantal kinderen dat selectieve participatietoeslagen secundair onderwijs ontvangt.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop de gegevens, vermeld in paragraaf 1 en 2, moeten worden meegedeeld. De Vlaamse Regering bepaalt ook welke instellingen aan Kind en Gezin moeten melden dat een leerling een interne leerling is en de wijze waarop ze dat moeten melden.”

De memorie van toelichting betreffende artikel 36 Groeipakketdecreet verstrekt daarbij de volgende toelichting:

“Dit artikel bepaalt welke gegevens het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming moet meedelen aan Kind en Gezin, teneinde te kunnen nagaan of de leerling aan de decretale pedagogische voorwaarden van de selectieve participatietoeslag secundair onderwijs voldoet en op welk bedrag een leerling recht heeft.

De uitbetalingsactoren zullen wat betreft de pedagogische gegevens, en de gegevens betreffende welke leerlingen in het 3de leerjaar van de 3de graad voltijds technisch of beroepssecundair zitten, en welke leerlingen secundair onderwijs en welke leerlingen het stelsel leren en werken volgen enkel rekening houden met de informatie die door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming wordt bezorgd aan Kind en Gezin.

(...)”

- Administratieve onderrichtingen:

Uit de Toelichtingsnota nr. 13 d.d. 29 januari 2021 van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket betreffende de vaststelling en betaling van de selectieve participatietoelage (schooltoelage) vanaf het schooljaar 2020-2021 blijken de volgende administratieve onderrichtingen voor de uitbetalingsactoren inzake de wijze waarop zij het recht op de schooltoelage dienen vast te stellen aan de hand van de elektronische gegevens van het departement Onderwijs:

*“(…) Om na te gaan of de leerling onderwijs volgt in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde, of gesubsidieerde onderwijsinstelling kunnen de uitbetalingsactoren zich **enkel** baseren op de gegevens van Onderwijs. Als de gegevens uit de flux afkomstig van Onderwijs betwist worden, kan het dossier enkel aangepast worden op basis van verbeterde gegevens meegedeeld door Onderwijs. De uitbetalingsactoren dienen anomalieën dienaangaande te signaleren aan het team Kadaster/fluxen van Kind & Gezin.”*

“2.3. Secundair Onderwijs en leerlingen van de opleiding verpleegkunde in het hoger beroepsonderwijs (HBO5-verpleegkunde)

De rechthebbende leerling in het secundair onderwijs en HBO5-verpleegkunde moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- *ingeschreven zijn in secundair onderwijs of in HBO5-verpleegkunde;*
- *gerechtigd zijn om secundair onderwijs of HBO5-verpleegkunde te volgen;*
- *leeftijdsvoorwaarde: maximum 22 jaar in het schooljaar; in het schooljaar 2020/2021 is dat maximum 22 jaar voor of op 31 augustus 2021.*

Uitzondering: er geldt geen leeftijdsgrens voor rechthebbende leerlingen die onderwijs volgen in het buitengewoon secundair onderwijs of die HBO5-verpleegkunde volgen;

- *voldoende aanwezig zijn in het lopende en voorafgaande schooljaar, d.w.z. minder dan 30, al dan niet gespreide, halve schooldagen ongewettigd afwezig per schooljaar;*
- *bij verandering van school mag er niet meer dan 15 kalenderdagen verschil zijn tussen de uitschrijving in de vroegere school en de herinschrijving in de nieuwe school.*

Indien de leerling 2 schooljaren op rij meer dan 29 halve dagen ongewettigd afwezig was op school wordt de schooltoelage voor het 2^e schooljaar ofwel niet-toegekend of teruggevorderd. Echter wanneer de leerling op 30 juni 2021 niet meer ingeschreven is in een instelling voor secundair onderwijs, maar in de loop van het schooljaar 2020/2021 zijn kwalificatie behaalde, behoudt hij zijn recht op schooltoelage voor het schooljaar 2020/2021.

De term “kwalificatie” op zich heeft een brede betekenis en moet binnen het Groeipakketdecreet naar de geest van de vroegere terminologie “opleiding voltooid” geïnterpreteerd worden bij uitschrijving vóór 30/6

- *In aanmerking te nemen als ‘kwalificatie’ voor behoud schooltoelage:*

- *diploma over volledig voltooide opleiding (eind-onderwijskwalificatie) => voor onderwijsvormen waar een beroepskwalificatie aan vasthangt, dient zowel de onderwijskwalificatie als de beroepskwalificatie te worden behaald.*
- *eindbewijzen voor onderwijsvormen 1 en 2 van het buitengewoon secundair onderwijs (BuSo):*
 - *“maatschappelijk functioneren en participeren in een omgeving met ondersteuning”*
 - *“maatschappelijk functioneren en participeren in een omgeving met ondersteuning én arbeidsdeelname in een omgeving met ondersteuning”*
- *NIET in aanmerking te nemen:*
 - *deelkwalificaties*
 - *beroepskwalificaties*
 - *kwalificaties behaald bij de Examencommissie*

2.3.1. Gegevensvergaring in de automatische procedure en in de manuele alarmbelprocedure

De inschrijving in het secundair onderwijs of HBO5-verpleegkunde blijkt uit de (maandelijke) dump Inschrijvingen van “Onderwijs”, alsook uit de schoolinschrijvingen_Attest17 tot 25 jaar.

Uit deze dump van Onderwijs zal ook blijken of de leerling bij verandering van school in de loop van het schooljaar tijdig (binnen 15 kalenderdagen) opnieuw ingeschreven is in een andere school. Als de leerling ingeschreven is dient ook te worden aangenomen dat hij gerechtigd is om secundair onderwijs te volgen.

Of de leerling voldoende aanwezig was op school blijkt uit de consultatiestroom “Aanwezigheden” van Onderwijs. Via de dump & consultatiestroom van Onderwijs worden de problematische afwezigheden meegedeeld.

Specifiek voor HBO5-Verpleegkunde

Uitgangspunt voor gegevensvergaring is dat de dump van onderwijs volledig is. Mocht dat niet zo zijn omdat de rechthebbende leerling bijvoorbeeld ouder is dan 25 jaar, dan dient het gezin dat zelf te melden. Aan de hand van de consultatie van de flux “Geef historiek inschrijvingen” kan het inschrijvingsbewijs worden opgevraagd en het dossier dienovereenkomstig aangepast.”

5.4. Toepassing op huidig verzoek

Uit de argumentatie die de verwerende partij verstrekke, blijkt dat de schooltoeslag diende te worden teruggevorderd omdat de kinderen en niet meer voldeden aan de pedagogische voorwaarden voor de toekenning van de selectieve participatietoelagen; ze waren immers uitgeschreven uit het secundair onderwijs, respectievelijk op 13 en 31 mei van het schooljaar 2021-2022, zonder nieuwe inschrijving binnen de 21 dagen en bijgevolg waren ze op het ijkpunt van 30 juni 2022 niet (meer) ingeschreven, (art. 25, derde lid *juncto* art. 32 en 34, §,1° Groeipakketdecreet).

De Geschillencommissie meent vooreerst dat de verwerende partij, op basis van de beschikbare gegevens, de wettelijke bepalingen en de administratieve onderrichtingen correct heeft toegepast.

Vanuit de ratio legis om de leerlingen op de schoolbanken te houden, gelden inderdaad strikte pedagogische voorwaarden waarbij de schooltoeslag in feite voorwaardelijk wordt uitbetaald: met name kan de schooltoeslag pas werkelijk als definitief verworven beschouwd worden als na afloop van het schooljaar blijkt dat de leerling:

- 1) op 30 juni van het schooljaar nog steeds ingeschreven was en
- 2) de leerling voldoende aanwezig was tijdens het voorbije schooljaar.

5.5. Kenmerken van de schooltoeslag

De Geschillencommissie wijst erop dat de schooltoeslag juridisch vrij sterk verschilt van het basisbedrag gezinsbijslagen.

Immers, het basisbedrag wordt op maandelijks basis betaald naargelang al dan niet voor die maand voldaan is aan de toekenningsvoorwaarden.

De schooltoeslag kan boven op het basisbedrag worden betaald als een selectieve financiële tussenkomst mits voldaan is aan specifieke en gerichte voorwaarden die de participatie aan het onderwijs financieel willen stimuleren. Het gaat om een eenmalig bedrag dat bij het begin van het schooljaar voorlopig wordt toegekend maar dat enkel als definitief verworven kan beschouwd worden als voldaan is aan bepaalde voorwaarden die zich nog moeten voltrekken: meer bepaald moet het kind dat ingeschreven is, nog steeds ingeschreven zijn op 30 juni van het schooljaar en dient het gedurende het schooljaar voldoende aanwezig te zijn geweest.

Er is ook niet voorzien in de regelgeving dat de schooltoeslag proportioneel zou kunnen toegekend worden naargelang het aantal maanden van het schooljaar dat de leerling de pedagogische voorwaarden vervulde. Wanneer iemand aan het einde van het schooljaar niet meer aan alle gestelde voorwaarden voldoet, dan verliest die het volledige bedrag dat werd toegekend bij het begin van het schooljaar.

5.6. Overwegingen en beoordeling

De Geschillencommissie stelt vast dat de kinderen en in het schooljaar 2021-2022 uitgeschreven werden uit het secundair onderwijs, respectievelijk op 13 en 31 mei van het schooljaar, zonder nieuwe inschrijving binnen de 21 dagen en bijgevolg op het ijkpunt van 30 juni 2022 niet meer ingeschreven waren (art. 25, derde lid *juncto* art. 32 en 34, §,1° Groeipakketdecreet).

De voormelde ratio legis om de jongeren op de schoolbanken te houden met de schooltoeslag als financiële incentive, komt tot uitdrukking in strikt bepaalde ijkpunten, namelijk een inschrijving in het begin van het schooljaar, voldoende aanwezigheid, en nog steeds ingeschreven zijn op 30 juni van het schooljaar.

De Geschillencommissie besluit dat de verwerende partij een correcte beslissing heeft genomen door de schooltoeslag terug te vorderen aangezien de kinderen en op 30 juni 2022 niet meer ingeschreven waren in een door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling en dus niet voldeden aan de voormelde pedagogische voorwaarden.

6. Afzien van terugvordering

6.1. Regelgeving met betrekking tot het afzien van terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid

Artikel 103 van het Groeipakketdecreet bepaalt het volgende:

“§1. Onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden teruggevorderd, behalve in de gevallen waarin een dergelijke terugvordering wordt uitgesloten door dit decreet, door inhoudingen, verricht door de uitbetalingsactor, overeenkomstig het bepaalde in artikel 1410, §4, van het Gerechtelijk Wetboek, op nog te betalen toelagen in het kader van het gezinsbeleid.

Als de toelage niet teruggevorderd kan worden door middel van inhoudingen, als de betrokkene niet reageert op minimaal twee aanmaningen van de uitbetalingsactor en als hij het afbetalingsplan dat in voorkomend geval is overeengekomen, niet langer uitvoert, vordert de Vlaamse Belastingdienst de onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid terug. De uitbetalingsactor bezorgt de gegevens van de personen bij wie de ten onrechte betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid moeten worden ingevorderd, via het agentschap Opgroeien regie, aan de Vlaamse Belastingdienst.

§2. De uitbetalingsactor kan binnen de voorwaarden, bepaald door de Vlaamse Regering, afzien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag:

1° in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen, op voorwaarde dat de schuldenaar te goeder trouw is;

2° als het terug te vorderen bedrag gering is;

3° als blijkt dat de terugvordering onzeker of te duur is in vergelijking met het bedrag dat teruggevorderd moet worden.

(...)

§5. Onverschuldigde betalingen die niet teruggevorderd kunnen worden, zijn ten laste van de toelagenreserve van de private uitbetalingsactor waarbij de schuld is ontstaan en ten laste van de algemene middelen als de schuld is ontstaan bij het agentschap.”

Artikel 13 van het Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 13 juli 2019 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigen in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid³– hierna BVR Rechten en plichten genoemd - bepaalt:

“De schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dat verzoek ontvangt, stuurt een ontvangsbewijs naar de begunstigde.

Een verzoek, in de zin van het eerste lid, om af te zien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar voldoet aan de volgende twee voorwaarden:

- 1. te goeder trouw zijn;*

³ B.S. 07.09.2018

2. *zich in een onzekere financiële situatie bevinden.*

In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden.

De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw, vermeld in het tweede lid, 1°, in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld.

De financiële situatie, vermeld in het tweede lid, 2°, wordt beoordeeld op basis van de bestaansmiddelen van het gezin.

Als de bestaansmiddelen van de schuldenaar en van een eventuele echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt opgeteld zijn, wordt een forfaitaire vermindering toegekend voor de echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt en voor elk kind van het gezin dat kinderbijslag ontvangt. Het bedrag wordt vergeleken met de minimumgrens van 1128 euro en een maximumgrens die gelijk is aan de minimumgrens.. van 1128 euro vermenigvuldigd met 1,5. Bevindt de schuldenaar zich onder de minimumgrens dan wordt afgezien van terugvordering. Bevindt de schuldenaar zich boven de maximumgrens. dan is afzien van de terugvordering niet mogelijk. Tussen die twee grenzen kan gradueel afgezien worden van de terugvordering van de onverschuldigde betaling. De minister stelt de tussenliggende grenzen vast alsook de graduele terugvordering die op deze basis mogelijk is.

Als bestaansmiddelen, zoals vermeld in het vijfde lid, worden beschouwd alle gelden van welke aard ook waarover het gezin van de schuldenaar beschikt, behalve de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en andere gezinsuitkeringen die de schuldenaar zelf en de personen aangeduid in het voorgaande lid ontvangen.

De forfaitaire vermindering uit het zesde lid bedraagt 224 euro en wordt geïndexeerd conform artikel 4, §1, van het Groeipakketdecreet van 2018.

De minister bepaalt op welke wijze de bestaansmiddelen gecontroleerd worden om een onzekere financiële situatie als vermeld in het tweede lid, 2°, vast te stellen.

In het vijfde lid wordt feitelijk gezin gebruikt zoals beschreven in artikel 1, 2°, van het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag.”

In het Ministerieel besluit van 13 maart 2019⁴ tot uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigen in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels over de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft meldingen in en motivering van een beslissing over toelagen en de voorwaarden om af te zien van terugvordering van onverschuldigde toelagen – hierna MB Rechten en Plichten genoemd – worden de nadere regels over het afzien van de terugvordering van onverschuldigde toelagen bepaald in de artikelen 4 en 5.

Artikel 4 bepaalt:

⁴ B.S. 07.06.2019.

“Het agentschap berekent, conform de bepalingen in het tweede en derde lid, de tussenliggende grenzen, vermeld in artikel 13, vijfde lid van het besluit van 13 juli 2018 die het mogelijk maken om ten belope van 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 en 90 procent af te zien van de terugvordering van de onverschuldigde betaling.

Eerst wordt het verschil tussen de maximum- en de minimumgrens, vermeld in artikel 13, vijfde lid, van het besluit van 13 juli 2018, bepaald. Daarna wordt dat verschil gedeeld door negen.

Het resultaat van de berekening, vermeld in het tweede lid, wordt bij de minimumgrens opgeteld om tot de grens te komen waarop voor 10% van de terugvordering kan afgezien worden. Vervolgens wordt die grens verhoogd met het resultaat, berekend conform het tweede lid, om tot de grens te komen waarop voor 20% van de terugvordering kan afgezien worden. Het agentschap zet deze werkwijze verder tot alle grenzen vermeld in het eerste lid zijn berekend.”

Artikel 5 bepaalt:

“Als de uitbetalingsactor bij ontvangst van een verzoek om van de terugvordering af te zien, een ontvangstbewijs naar de begunstigde stuurt conform artikel 13, eerste lid, van het besluit van 13 juli 2018, voegt hij daarbij een formulier waarop de schuldenaar zijn gezinsinkomen kan aangeven en waarbij hij de nodige bewijsstukken kan voegen.

Op basis van de gegevens op het formulier, vermeld in het eerste lid, beslist de uitbetalingsactor conform artikel 13, vijfde lid, van het voormelde besluit, of hij volledig of gedeeltelijk van de schuld afziet.

Als de bestaansmiddelen die de schuldenaar in het formulier opgeeft, minder bedragen dan de maximumgrens; vermeld in artikel 13, vijfde lid, van het voormelde besluit, worden de bestaansmiddelen van de schuldenaar gecontroleerd door een gezinsinspecteur tijdens een huisbezoek. Die kan dan het duurzame karakter van de onzekere financiële situatie, vermeld in artikel 13, tweede lid, 2°, van het voormelde besluit, vaststellen.

Als de bestaansmiddelen daarentegen de maximumgrens, vermeld in artikel 13, vijfde lid van het voormelde besluit overschrijden, is er geen huisbezoek nodig om de bestaansmiddelen te controleren.

Het agentschap kan praktische en technische richtlijnen uitwerken voor de huisbezoeken waarbij de bestaansmiddelen gecontroleerd worden.”

De meest recente administratieve onderrichtingen zijn terug te vinden in de Toelichtingsnota 19 van 18 mei 2021 – aangepaste versie 26.10.2021 betreffende de vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel-procedure van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket.

In de Toelichtingsnota 19 wordt het volgende bepaald met betrekking tot de terugvordering van onverschuldigde betalingen:

“3.1. Uitgangspunt: alle onverschuldigd betaalde toelagen terugvorderen

Alle onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden door de uitbetalingsactoren teruggevorderd, behalve in de gevallen die o.b.v. het Groeipakketdecreet zijn uitgesloten.

(...)

3.3. Onverschuldigde betalingen: categorieën A t.e.m. E

Juridische of materiële fouten die aan de basis van een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid liggen, brengen onverschuldigde betalingen met zich mee.

Onverschuldigde betalingen zijn betalingen waarbij de decretale bepalingen en reglementeringen niet correct zijn toegepast. Elke onverschuldigde betaling wordt ingedeeld in een categorie op basis van zijn oorzaak. Deze indeling is noodzakelijk om te bepalen of een onverschuldigd bedrag al dan niet moet teruggevorderd worden.

(...)

3.5. Inhoudingen aan 10% is de norm

De terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen gebeurt, in eerste instantie, door middel van inhoudingen op de toekomstige toelagen in het kader van gezinsbeleid waarop de ontvanger recht heeft. Zo kan er maar maximaal 10 % van iedere toekomstige toelage aan de ontvanger van de onverschuldigd betaalde toelage van rechtswege worden ingehouden (artikel 1410, §4, lid 1, Gerechtelijk Wetboek). Wanneer in andere deeltentiteiten gezinsbijslagen aan de ontvanger worden uitbetaald, dan kan ook daar maar een inhouding ten belope van 10 % worden gevraagd.

Bij bedrog, nalatigheid of verzuim kan 100 % van de later verschuldigde toelagen worden ingehouden (artikel 1410, §4, lid 4 en 5, Gerechtelijk Wetboek). Indien de uitbetalingsactor meer wenst in te houden dan 10 % van iedere toekomstige toelage aan de ontvanger, dan moet dit steeds worden gemotiveerd. Bij deze motivatie houdt de uitbetalingsactor steeds rekening met enerzijds het verlagen van de schuldenlast en anderzijds het doel om de last voor de burger zo laag mogelijk te houden. Zo mogen vervallen maar nog niet uitbetaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid volledig worden aangewend om de ten onrechte uitgekeerde toelagen terug te vorderen (artikel 1410, §4, lid 9, Gerechtelijk Wetboek). Ook op vraag van de ontvanger mag er meer dan 10 % worden ingehouden. Wanneer de uitbetalingsactor overgaat tot inhoudingen, moet dit steeds duidelijk aan de ontvanger worden gecommuniceerd, vooral wanneer er enerzijds op vervallen maar nog niet uitbetaalde toelagen en anderzijds op toekomstige toelagen wordt ingehouden. Achterstallen mogen aan 100 % worden ingehouden.

Deze inhoudingen worden geschorst of beperkt wanneer de ontvanger kan aantonen dat zijn inkomen lager ligt of lager komt te liggen dan het bestaansminimum en dat dit het gevolg is van de inhoudingen op de toelagen waarop hij recht heeft. Om dit te controleren mogen de uitbetalingsactoren een onderzoek naar de bestaansmiddelen van de ontvanger voeren. Deze inhoudingen worden stopgezet wanneer er bij de arbeidsrechtbank een zaak aanhangig wordt gemaakt. Een klacht bij de Geschillencommissie schort de inhoudingen niet op.

3.6. Afbetalingsplan: maximaal 5 jaar

Indien inhoudingen op toekomstige toelagen in het kader van het gezinsbeleid niet mogelijk zijn, kan de ontvanger via een afbetalingsplan terugbetalen. Dit plan moet steeds in overleg met de ontvanger worden opgemaakt. De hoogte van het bedrag moet zo worden bepaald dat de afbetaling van de schuld maar maximaal vijf jaar in beslag neemt. Een afbetalingsplan dat langer dan vijf jaar duurt, is mogelijk, mits de nodige motivatie waarom het plan langer dan vijf jaar in beslag neemt.”

Recent, namelijk bij het ministerieel besluit d.d. 4 november 2022 tot wijziging van het ministerieel besluit van 13 maart 2019⁵ tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigen in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels over de ambtshalve en gedwongen

⁵ (BS 13.12.2022, inwerkingtreding 23.12.2022)

herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft meldingen in en motivering van een beslissing over toelagen en de voorwaarden om af te zien van terugvordering van onverschuldigde toelagen, wat betreft de vaststelling van de goede trouw, werd een nieuwe invulling gegeven aan het begrip ‘goede trouw’. Daartoe werd een artikel 3/1 toegevoegd in het MB waarin het volgende bepaald is:

“§1. De goede trouw, vermeld in artikel 13, tweede lid, 1°, van het besluit van 13 juli 2018, wordt vastgesteld door de uitbetalingsactor.

Als het onverschuldigd betaalde bedrag hoger dan 1.000 euro is, legt de uitbetalingsactor de vraag tot vaststelling van de goede trouw voor aan het agentschap voor bindend advies. Het agentschap richt daarvoor een commissie op.

De procedure voor de vaststelling van de goede trouw wordt bepaald door het agentschap.

§2. De vaststelling van de goede trouw, vermeld in paragraaf 1, wordt gedaan op basis van een van de volgende categorieën van behartenswaardigheid:

1° handelingen van natuurlijke personen of rechtspersonen, zonder betrokkenheid van de leden van het feitelijk gezin, waardoor de begunstigde niet als veroorzaker van de terugvorderingen kan worden aangezien;

2° de personen die deel uitmaken van het feitelijk gezin, het rechthebbend of rechtgevend kind, bevinden zich in een behartenswaardige gezondheidstoestand;

3° externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigd betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrengt aan de begunstigde.

In het eerste lid wordt verstaan onder feitelijk gezin: het feitelijk gezin, vermeld in artikel 2 en 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 september 2018 tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag en artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 betreffende de selectieve participatietoelagen leerling.

§3. Het agentschap stelt jaarlijks het inhoudelijke verslag op over de vaststelling van de goede trouw, vermeld in paragraaf 2, dat minstens rapporteert over het aantal gevallen en het overeenstemmende budget en brengt dat ter kennis van zijn raad van bestuur en van de bevoegde minister.”

Verder kan daarbij verwezen worden naar volgende administratieve onderrichtingen in Mededeling A/40 van 8 december 2022 betreffende behartenswaardigheid van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket:

“1. Context

Het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet in artikel 103 §2 dat de uitbetalingsactor kan afzien van de terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van gezinsbeleid.

Het BVR Rechten en Plichten van 13 juli 2018 bepaalt in artikel 13 dat de schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd bedrag is meegedeeld een verzoek kan indienen bij de bevoegde uitbetalingsactor. Dit verzoek kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar te goeder trouw is en zich in een onzekere financiële situatie bevindt.

De Vlaamse regering keurde op 11 februari 2022 de wijziging van artikel 13 BVR Rechten en Plichten goed die betrekking heeft op de mogelijkheid om af te zien van de terugvordering van

onverschuldigde toelagen in het kader van het gezinsbeleid. Met deze wijziging wordt het begrip “goeder trouw” voortaan gedefinieerd als volgt: zich in een behartenswaardige positie bevinden. De wijziging van de definitie van het begrip heeft tot doelstelling om afstand van terugvordering te kunnen verlenen in schrijnende situaties die voorheen niet voorzien waren in de definitie goede trouw “wist of kon redelijkerwijze weten” en zo tot maatschappelijk ongewenste situaties leidde. De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld. Dit resulteerde in het MB van 4 november 2022 (cfr. infra 5. Regelgeving).

2. Voorwaarden en criteria

2.1. Algemeen

(...)

In alle andere situaties ligt het initiatief bij de begunstigde(n). Als een begunstigde wenst dat de uitbetalingsactor afziet van een terugvordering, dan moet(en) de begunstigde(n) hiervoor een verzoek richten aan de uitbetalingsactor. Uiteraard geldt ook hier de informatieverplichting van de uitbetalingsactor t.o.v. de begunstigde(n) en moet(en) de begunstigde(n) geïnformeerd worden over de mogelijkheid van een verzoek tot afstand van de terugvordering.

Het verzoek tot afstand van terugvordering dient te gebeuren door de ontvanger(s) van de toelagen.

(...)

2.2. Voorwaarden

Het verzoek tot afstand van terugvordering vanwege de begunstigde(n) kan enkel positief worden beantwoord indien het verzoek voldoet aan twee cumulatieve voorwaarden. In dat geval kan de schuldvordering geheel of gedeeltelijk worden kwijtgescholden.

Deze twee cumulatieve voorwaarden zijn:

1. **de goede trouw:** de begunstigde(n) moet(en) zich in een behartenswaardige positie bevinden. (De oorspronkelijke definitie van ‘de goede trouw’ is het niet weten of redelijkerwijze niet kunnen weten dat men ten onrechte toelagen heeft ontvangen, wat uitgehold wordt door de mededelingsplicht.)
2. **de financiële voorwaarde:** het gezin beschikt over geringe bestaansmiddelen binnen de grenzen bepaald in artikel 13 BVR Rechten en Plichten.

De financiële situatie van begunstigde(n) kan door een solvabiliteitscontrole aangevraagd bij het team sociale begeleiding en toezicht onderzocht worden:

- Bestaansmiddelen bedragen maximum 1.795,57 euro: een afzien van terugvordering is mogelijk.
- Bestaansmiddelen zijn lager of gelijk aan 1.197,04 euro: er kan voor 100% worden afgezien van terugvordering.

Let op: de financiële voorwaarde, via een solvabiliteitscontrole aangevraagd bij het team sociale begeleiding en toezicht, wordt slechts onderzocht indien voldaan is aan de eerste voorwaarde van de behartenswaardigheid. Ingeval de uitbetalingsactor evenwel reeds beschikt over bewijsstukken en informatie waaruit vrijwel onmiddellijk kan geconcludeerd worden dat de aanvrager(s) niet voldoe(t)(n) aan de financiële voorwaarde, kan de uitbetalingsactor reeds een beslissing nemen

m.b.t. behartenswaardigheid op basis van het financiële criterium en dient de eerste voorwaarde van de goede trouw niet meer onderzocht worden. De uitbetalingsactor brengt het dossier in elk geval wel nog voor op het behartenswaardigheidsplatform wanneer de schuld meer dan 1.000 euro bedraagt. Bedraagt de aanvraag een schuld 1.000 euro of minder, dan kan de uitbetalingsactor onmiddellijk een beslissing nemen op beide punten.

Elke beoordeling blijft een individuele beoordeling op basis van de aangeleverde bewijstukken en informatie. De informatie wordt in de mate van het mogelijke gecheckt door de gezinsinspecteur.

De uitbetalingsactor stelt – in het kader van goed dossierbeheer – de behartenswaardigheid vast. De uitbetalingsactor oordeelt hierover op basis van alle aangebrachte en aanwezige elementen in het dossier.

Wat betreft de beoordeling van de voorwaarde van de goede trouw ingeval er twee ontvangers zijn, moeten zij beiden voldoen aan de voorwaarde van de goede trouw op basis van hun gezinssituatie.

- Indien de twee ontvangers samenwonen en/of ze doen beiden een aanvraag, dan dienen ze allebei te voldoen aan de voorwaarde van de behartenswaardigheid.*
- Indien de twee ontvangers niet samenwonen en slechts één van hen doet een aanvraag, dan dient de ontvanger/aanvrager te voldoen aan de voorwaarde van de behartenswaardigheid.*

Wat betreft de beoordeling van de financiële voorwaarde ingeval er twee ontvangers zijn, dan moeten ze beiden voldoen aan deze voorwaarde o.b.v. hun gezinssituatie.

- Indien de twee ontvangers samenwonen wordt er rekening gehouden met hun gezamenlijke bestaansmiddelen.*
- Indien de twee ontvangers niet samenwonen wordt er rekening gehouden met de bestaansmiddelen van hun feitelijk gezin en die van de eventuele echtgenoot of wettelijke samenwonende (ongeacht of zij samenwonen – cfr. artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigden).*
- De beoordeling gebeurt elk voor hun aandeel (1/2 van de schuldvordering). Zoals hierboven reeds gesteld, dient wel voorbehoud gemaakt te worden t.o.v. de andere ontvanger dat de gehele som kan ingevorderd worden lastens deze.”*

(...)

3. Behartenswaardigheidsplatform

Er wordt een Behartenswaardigheidplatform opgericht waar alle uitbetalingsactoren samen met een jurist van het team Sectorbeheer van het VUTG een richtinggevend advies zal uitbrengen. De afstanden van schuldvorderingen die meer dan 1.000 euro bedragen worden onderworpen aan een vierogenprincipe (naar analogie van de aanpak van het fraudeplatform).

Het Behartenswaardigheidplatform ziet toe op de eenvormige besluitvorming in de dossiers die aan haar worden voorgelegd. De adviezen en de eindkwalificatie zullen steeds strikt en restrictief geïnterpreteerd worden.

Het platform vergadert tweewekelijks. Zo kan binnen een korte tijdsspanne – na het eventuele onderzoek van de financiële voorwaarde – een antwoord gegeven worden aan de begunstigde(n).”

6.2. Toepassing op het voorliggende verzoek

De verzoekster geeft in haar verzoek aan dat ze alleenstaand is en dat ze het onterecht vindt dat ze het volledige bedrag moet terugbetalen, terwijl ze effectief de schooltoeslagen aangewend heeft om de schoolkosten voor haar kinderen te voldoen en waarbij zij hiervan ook bewijzen voorlegt. Zij geeft aan dat haar spaartegoeden onvoldoende zijn om de schooltoeslagen voor beide kinderen te kunnen terugbetalen.

De Geschillencommissie meent dat het verzoek van de verzoekster kan gekwalificeerd worden als een aanvraag om af te zien van terugvordering waarvan het onderzoek verder toebehoort aan de verwerende partij.

De verzoekster kan ook steeds een afbetalingsplan aanvragen bij verwerende partij.

7. Beslissing:

Gelet op het Decreet van 27 juli 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 31 juli 2018), artikelen 104-114;

Gelet op het Besluit van 29 juni 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan;

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk doch **ongegron**d is in die zin dat er geen recht is op een selectieve participatietoelage voor de kinderen en voor het schooljaar 2021-2022 aangezien er op het wettelijk vastgelegd controlemoment, nl. het ijkpunt van 30 juni 2022, geen inschrijving in een school was voor beide kinderen.

Gelet op het feit dat de verzoekster in haar verzoek aangeeft dat het voor haar financieel niet evident is om de schooltoeslagen terug te betalen, **meent de Geschillencommissie dat het verzoek van de verzoekster kan gekwalificeerd worden als een aanvraag om af te zien van terugvordering waarvan het onderzoek verder toebehoort aan de verwerende partij.**

Aldus uitgesproken te Brussel op **26 mei 2023**;

De commissie was samengesteld uit :

De heer Herman Verlinden, voorzitter;

Mevrouw Linda Aerts (Opgroeien) en mevrouw Nele De Blauwe (MyFamily), leden.

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waaronder één exemplaar voor elke partij.

Er kan beroep tegen deze beslissing worden ingesteld bij de griffie van de Arbeidsrechtbank te Arbeidsrechtbank Gent, afdeling Roeselare, Beheerstraat 41, 8500 Kortrijk.

De partijen beschikken hiervoor over een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de derde dag na de datum van dit aangetekend schrijven (art. 115, §1, eerste lid van het Decreet van 27 april 2018 en art. 22, derde lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018).

De voorzitter

De secretaris

H. Verlinden

M. Serlippens